

The Causal Factors Affecting the Financial Success of Saving Cooperatives in Thailand

Ronnakorn Suphachin^{1*}

Received: August 14, 2024 Revised: September 17, 2024 Accepted: October 24, 2024

Abstract

This research aimed to investigate the causal relationship between accounting management, information system features, information system transparency, and financial report quality on financial success of saving cooperatives in Thailand with empirical data. The data were collected using questionnaires from a sample of 188 accounting managers or equivalent through multi-stage sampling. The statistics were analyzed using descriptive statistics and structural equation modeling. The research results showed that the causal model of financial success of saving cooperatives was consistent with the empirical data, as indicated by the fit indices ($\chi^2/df = 1.241$, GFI = 0.936, AGFI = 0.882, CFI = 0.996, SRMR = 0.041, RMSEA = 0.036). The key findings derived from the research were that information system features had the most positive impact on the financial success of cooperatives. Following that, accounting management and information system transparency positively impacted financial success. Stakeholders, including the government, cooperatives, and educational institutions, can use these findings to develop factors that contribute to the financial success of cooperatives, thereby enhancing the confidence of members and society to ensure long-term sustainability.

Keywords: The causal factors, financial success, saving cooperatives

¹ Digital Economics and Cooperatives Program, Faculty of Economics, Maejo University

*Corresponding author. E-mail: Wirachaisu@hotmail.com

ปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จด้านการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ ในประเทศไทย

รณกร สุภจินต์^{1*}

วันรับบทความ: August 14, 2024 วันแก้ไขบทความ: September 17, 2024 วันตอบรับบทความ: October 24, 2024

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้คือ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการบริการจัดการฝ่ายบัญชี คุณลักษณะของระบบสารสนเทศ ความโปร่งใสของข้อมูลสารสนเทศ และคุณภาพรายงานทางการเงินที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จด้านการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยกับหลักฐานเชิงประจักษ์ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารบัญชีของสหกรณ์หรือเทียบเท่าขึ้นไป จำนวน 188 คน ด้วยวิธีสุ่มหลายขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง พบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของความสำเร็จด้านการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จากค่า ($\chi^2/df = 1.241$, GFI = 0.936, AGFI = 0.882, CFI = 0.996, SRMR = 0.041, RMSEA = 0.036) ข้อค้นพบสำคัญที่ได้จากการวิจัย คือ คุณลักษณะของระบบสารสนเทศมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสำเร็จด้านการเงินของสหกรณ์มากที่สุด รองลงมาคือปัจจัยด้านการบริหารจัดการฝ่ายบัญชี และความโปร่งใสของระบบสารสนเทศมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสำเร็จด้านการเงินตามลำดับ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ สหกรณ์ และสถาบันการศึกษาสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการเงินของสหกรณ์ เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับสมาชิกและสังคมอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ปัจจัยเชิงสาเหตุ ความสำเร็จด้านการเงิน สหกรณ์ออมทรัพย์

¹ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ดิจิทัลและการสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

*Corresponding author. E-mail: Wirachaisu@hotmail.com

บทนำ

“สหกรณ์” นับเป็นองค์กรธุรกิจภาคประชาชนที่เป็นฐานรากทางเศรษฐกิจสำคัญของประเทศ เพราะสหกรณ์มุ่งหวังให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตั้งและดำเนินกิจการเพื่อช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสมาชิก (National Cooperative Development Committee [NCDC], 2022) ประเทศไทยมีสหกรณ์มากถึง 9,359 แห่ง สมาชิกทั้งสิ้นจำนวน 12.4 ล้านคน และมีทุนดำเนินงาน 3.73 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 28.83 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งประเทศ (GDP) ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 (Cooperative Auditing Department [CAD], 2024) สหกรณ์ออมทรัพย์ มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม และมีขนาดสินทรัพย์ใหญ่เป็นอันดับ 3 รองจากธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ แม้ที่ผ่านมาสหกรณ์ออมทรัพย์ได้ดำเนินพันธกิจตอบสนองเจตนารมณ์และอุดมการณ์สหกรณ์ได้ดีในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตามยังมีสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ประสบปัญหาในการบริหารจัดการจนสะสม ความเสี่ยงไว้หลายรูปแบบ อาทิ ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ และความเสี่ยงด้านความเชื่อมั่นจากสมาชิก เนื่องจากสหกรณ์มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์มากกว่ากระบวนการซึ่งอาจทำให้ขาดความโปร่งใสชัดเจนในการดำเนินงาน ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการเงินของสหกรณ์ซึ่งสะท้อนผ่านระบบบริหารจัดการด้านบัญชี (Trat Provincial Cooperative Office, 2022) จึงเป็นที่มาของการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่ที่มีสินทรัพย์รวมหรือทุนดำเนินงานตั้งแต่ 5,000 ล้านบาทขึ้นไปเป็นพิเศษมากกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดเล็กและสหกรณ์ประเภทอื่นอีก 7 ประเภท จากหลายหน่วยงาน ได้แก่ ธนาคารแห่งประเทศไทย กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และกรมส่งเสริมสหกรณ์ ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2562

ดังนั้น สหกรณ์ออมทรัพย์จึงต้องมีเครื่องมือวัดความสำเร็จด้านการเงินเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันและความต้องการของสมาชิกที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ สำหรับการวัดผลความสำเร็จที่ดีจะต้องเป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายทั้งหมด (Saiful & Hossain, 2021) เนื่องจากสมาชิกสหกรณ์สามารถใช้ข้อมูลทางการเงินในการตัดสินใจดำเนินธุรกิจหรือควบคุมการดำเนินกิจการสหกรณ์ (Patmore et al., 2021) อย่างไรก็ตามองค์กรที่ประสบความสำเร็จส่วนใหญ่มีการวัดผลความสำเร็จทางการเงินโดยการนำผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเปรียบเทียบกับค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีการใช้ข้อมูลด้านการเงินสามารถบอกถึงความก้าวหน้าตามแผนงานขององค์กรสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวเกี่ยวกับการบริหารจัดการภายในองค์กรของผู้บริหาร (Saiful & Hossain, 2021)

การยอมรับเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อประยุกต์เทคโนโลยีในการปฏิบัติเป็นการตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าในสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยด้านบัญชีระบุว่านักบัญชีที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อตอบสนองต่อความคาดหวัง

ของผู้มีส่วนได้เสียขององค์กร และปรับตัวเพิ่มทักษะในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในองค์กรได้ (Phrasitbureerak & Laohamethanee, 2022)

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการเงินของสหกรณ์ในประเทศไทย เนื่องจากปัจจุบันสหกรณ์ในประเทศกำลังเติบโต และขยายตัวอย่างกว้างขวาง การศึกษาในครั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อสะท้อนให้เห็นข้อมูลจริงในด้านความสำเร็จด้านการเงินของสหกรณ์ เพื่อที่จะสามารถใช้ในการวางแผนและตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

ทบทวนวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัย เรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จด้านการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรและสมมติฐานเพื่อจะแสดงถึงปัจจัยเชิงสาเหตุที่แท้จริง โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีฐานทรัพยากร และการทบทวนวรรณกรรมในการศึกษา ดังนี้

ทฤษฎีฐานทรัพยากร (Resource Based View Theory: RBV) ความได้เปรียบทางการแข่งขันด้านทรัพยากรขององค์กรสามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันระยะสั้นเป็นความได้เปรียบระยะยาวได้ (Andri et al., 2024; Sudsomboon & Sumritsakun, 2017) ทรัพยากรที่มีคุณลักษณะเฉพาะขององค์กรธุรกิจต้องมีคุณค่า หายาก ต้นทุนการลอกเลียนแบบสูงและเป็นสิ่งที่ทดแทนไม่ได้ มีงานวิจัยทางการบัญชีในอดีตที่ได้นำทฤษฎี RBV มาเชื่อมโยงในกรอบแนวคิด เช่น งานวิจัยของ Ratanasongtham (2021) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการฝ่ายบัญชีที่ดีมีผลต่อความเป็นเลิศในการดำเนินงานที่โดดเด่น สามารถนำองค์กรอยู่รอดภายใต้สภาพแวดล้อม การแข่งขันธุรกิจที่มีความผันผวนได้ ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงได้นำทฤษฎี RBV มาเป็นทฤษฎีพื้นฐานเพื่ออธิบายถึงบทบาทของการบริหารจัดการฝ่ายบัญชีในการสร้างค่านิยมร่วมในการกำหนดกลยุทธ์และวิธีการปฏิบัติงานด้านบัญชี

การบริหารจัดการฝ่ายบัญชี (Accounting Management: AM) การบริหารจัดการฝ่ายบัญชีด้วยความชำนาญในสายงาน มีความรู้และทักษะที่ทันสมัยเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้องค์กรสามารถจัดทำงบการเงินถูกต้องและเชื่อถือได้ (Saiful & Hossain, 2021) กลยุทธ์การบริหารงานบุคคลมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความสำเร็จขององค์กร (Nurhayati et al., 2023) และการบริหารงานบุคคลที่มุ่งพัฒนาศักยภาพของพนักงานสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีทำให้ฝ่ายบัญชีทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ (Saiful & Hossain, 2021) ทั้งหมดนี้ส่งเสริมให้การบริหารจัดการบัญชีสามารถบรรลุเป้าหมายความสำเร็จด้านการเงินได้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้อิงค์ประกอบการบริหารจัดการฝ่ายบัญชี (AM) จาก 4 ตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ ค่านิยมร่วม (AM1) รูปแบบการปฏิบัติงาน (AM2) กลยุทธ์การบริหาร (AM3) และการบริหารบุคคล (AM4)

คุณลักษณะของระบบสารสนเทศ (Information System Features: ISF) คุณลักษณะของระบบสารสนเทศที่ดีประกอบด้วยการมีความยืดหยุ่น ความน่าเชื่อถือ ความง่ายและการบูรณาการเข้ากับทุกระบบงาน (Wijayanti et al., 2024) เนื่องจากสารสนเทศทางการบัญชีมีความสำคัญต่อสมาชิกของสหกรณ์ เพราะการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ขับเคลื่อนโดยสมาชิกซึ่งเป็นเจ้าของและลูกค้าของสหกรณ์เป็นกลุ่มเดียวกัน (Sangkaew et al., 2024) งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของระบบสารสนเทศในสหกรณ์ เช่น งานวิจัยของ Dateroad (2021) กล่าวว่า ความง่ายในการใช้งานของระบบสารสนเทศช่วยลดความซับซ้อนในการปฏิบัติงานทำให้เกิดการยอมรับและการใช้งานระบบได้อย่างแพร่หลาย ดังนั้น คุณลักษณะของระบบสารสนเทศ คือ ทรัพยากรขั้นพื้นฐานของระบบสารสนเทศที่ทุกองค์กรควรจัดให้มีสำหรับใช้ในการจัดทำและประมวลผลข้อมูลการบัญชี ผู้วิจัยได้เลือกใช้อิงค์ประกอบคุณลักษณะของระบบสารสนเทศ (ISF) จาก 4 ตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ ความยืดหยุ่น (ISF1) ความน่าเชื่อถือ (ISF2) ความง่าย (ISF3) และการบูรณาการ (ISF4)

ความโปร่งใสของข้อมูลสารสนเทศ (Information System Transparency: IST) ความโปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูลอย่างครบถ้วนและชัดเจนจึงเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการโดยปราศจากข้อสงสัย (Jungsuwadee et al., 2021) ทั้งนี้ การเปิดเผยข้อมูลอย่างครบถ้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินถูกต้องมากขึ้น (Ratanasongtham, 2021) งานวิจัยของ Jungsuwadee et al. (2021) พบว่า ตัวชี้วัดด้านความโปร่งใสของสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่มี 3 ด้าน คือ ด้านการดำเนินงานอย่างโปร่งใส ด้านการควบคุมภายในที่ดี และการเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศอย่างมีคุณภาพสามารถยกระดับการดำเนินงานของสหกรณ์ได้ ดังนั้น ความโปร่งใสของข้อมูลสารสนเทศ คือ ระบบการเปิดเผยข้อมูล การรายงานด้วยความถูกต้องและชัดเจน ซึ่งเป็นผลมาจากการประมวลผลข้อมูลด้วยระบบสารสนเทศที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสม ผู้วิจัยได้เลือกใช้อิงค์ประกอบคุณลักษณะของระบบสารสนเทศ (ISF) จาก 3 ตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ การเปิดเผย (IST1) ความถูกต้อง (IST2) และความชัดเจน (IST3)

คุณภาพรายงานทางการเงิน (Financial Report Quality: FRQ) งบการเงินที่มีคุณภาพส่งผลต่อความเชื่อมั่นของผู้ใช้งบการเงินสหกรณ์ในการตัดสินใจทางการเงิน (CAD, 2024) งานวิจัยในอดีตพบว่า การเปิดเผยข้อมูลที่ครบถ้วนและโปร่งใสช่วยให้อิงค์ประกอบงบการเงินสามารถเข้าถึงข้อมูลที่จำเป็นในการตัดสินใจทางการเงินได้อย่างง่ายดาย เช่น Dechow et al. (2010) กล่าวว่า คุณภาพของรายงานทางการเงินที่มีความถูกต้องสูงช่วยให้การตัดสินใจทางการเงินของอิงค์กรมีประสิทธิภาพมากขึ้น และการรายงานข้อมูลทางการเงินที่ถูกต้องและเชื่อถือได้เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นในตลาดทุน (Klinsukhon & Ussahawanitchakit, 2016) ผู้วิจัยได้เลือกใช้อิงค์ประกอบคุณภาพรายงานทางการเงิน (FRQ) จาก 4 ตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ ความครบถ้วน (FRQ1) ความเป็นกลาง (FRQ2) ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (FRQ3) และความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน (FRQ4)

ความสำเร็จด้านการเงิน (Financial Success: FS) การวัดผลความสำเร็จด้านการเงินของสหกรณ์ไม่ได้แสวงหากำไรสูงสุด เนื่องจากวัตถุประสงค์ของสหกรณ์คือการรวมตัวกันของสมาชิกเพื่อช่วยเหลือกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม (Trat Provincial Cooperative Office, 2022) งานวิจัยในอดีต เช่น งานวิจัยของ Moha และ Mohammad (2018) กล่าวว่า การวัดผลสำเร็จด้านการเงินเชิงปริมาณที่ชัดเจนทั้งกำไรที่เพิ่มขึ้นหรือต้นทุนที่ลดลง และงานวิจัยของ Maria et al. (2019) กล่าวว่า การมียอดขายที่เพิ่มขึ้นสะท้อนถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ งานวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกใช้อิงค์ประกอบความสำเร็จด้านการเงิน (FS) จาก 3 ตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ ด้านกำไร (FS1) ด้านรายได้ (FS2) และด้านต้นทุน (FS3)

สมมติฐาน

- H1: การบริหารจัดการฝ่ายบัญชี มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน
- H2: การบริหารจัดการฝ่ายบัญชี มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสำเร็จด้านการเงิน
- H3: คุณลักษณะของระบบสารสนเทศ มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความโปร่งใสของข้อมูลสารสนเทศ
- H4: คุณลักษณะของระบบสารสนเทศ มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน
- H5: คุณลักษณะของระบบสารสนเทศ มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสำเร็จด้านการเงิน
- H6: ความโปร่งใสของข้อมูลสารสนเทศ มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน
- H7: ความโปร่งใสของข้อมูลสารสนเทศ มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสำเร็จด้านการเงิน
- H8: คุณภาพรายงานทางการเงิน มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสำเร็จด้านการเงิน

วัตถุประสงค์

เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการบริหารจัดการฝ่ายบัญชี คุณลักษณะของระบบสารสนเทศ ความโปร่งใสของข้อมูลสารสนเทศ และคุณภาพรายงานการเงินที่มีต่อความสำเร็จด้านการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยกับหลักฐานเชิงประจักษ์

ขอบเขตการวิจัย

ด้านเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลของสหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทยตามทะเบียนเฉพาะที่ดำเนินธุรกิจ ตัวแปรแฝงที่ใช้ทั้งหมด 5 ตัวแปร ซึ่งประกอบด้วย ตัวแปรต้น ได้แก่ การบริหารจัดการฝ่ายบัญชี (AM) และคุณลักษณะระบบสารสนเทศ (ISF) ตัวแปรต้นกลาง ได้แก่ ความโปร่งใสของข้อมูลสารสนเทศ (IST) และคุณภาพรายงานทางการเงิน (FRQ) ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสำเร็จด้านการเงิน (FS) และด้านระยะเวลาที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ระหว่างปี พ.ศ. 2567 โดยเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม 2567 ถึง 30 มิถุนายน 2567

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ สหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศไทย ตามทะเบียนเฉพาะที่ดำเนินธุรกิจ ณ วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2567 จำนวน 1,380 สหกรณ์ (CAD, 2024) ขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์ SEM อยู่ระหว่าง 10-20 เท่าของตัวแปรสังเกตได้โดยมีตัวแปรสังเกตได้ทั้งสิ้น 18 ตัวแปร จึงเท่ากับ 180 - 360 ตัวอย่าง (Hair et al., 2010) ความเหมาะสมกับการวิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรม LISREL 10.2 โดยเทคนิคโมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างสูงสุด 20 เท่า สุ่มหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) จัดสรรขนาดตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ได้ขนาดตัวอย่าง 360 ตัวอย่าง จัดสรรขนาดตัวอย่างตามสัดส่วนสหกรณ์ในแต่ละภูมิภาคกับยอดรวมของสหกรณ์ทั้งหมด 10 พื้นที่ตามการแบ่งเขตบริหารราชการของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมโดยแบบสอบถามจากผู้บริหารฝ่ายบัญชีหรือเทียบเท่าสหกรณ์ละ 1 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามจากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 3 ส่วน ส่วนที่ 1 ข้อมูลตำแหน่งหน้าที่งานในสหกรณ์ จำนวน 6 ข้อ ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จทางการเงินของสหกรณ์ จำนวน 54 ข้อ ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ แบบสอบถามส่วนที่ 2 เป็นมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ (5=เห็นด้วยมากที่สุด 4=เห็นด้วยค่อนข้างมาก 3=เห็นด้วยปานกลาง 2=เห็นด้วยค่อนข้างน้อย 1=ไม่เห็นด้วยเลย) และส่วนที่ 3 เป็นการแสดงความคิดเห็นแบบบรรยายได้อย่างอิสระ มีการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน มาวิเคราะห์หาค่า IOC (Item Objective Congruence Index) ที่มีค่าตั้งแต่ 0.33-1.00 สรุปค่า IOC ทั้งฉบับ = 0.879 เมื่อทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับบุคคลากรทางด้านบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวน 30 คน เพื่อนำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของข้อคำถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาค (Cronbach's α) การบริหารจัดการฝ่ายบัญชีมีค่าเท่ากับ 0.927 คุณลักษณะของระบบสารสนเทศมีค่าเท่ากับ 0.898 ความโปร่งใสของระบบสารสนเทศมีค่าเท่ากับ 0.910 คุณภาพรายงานทางการเงินมีค่าเท่ากับ 0.890 และความสำเร็จทางการเงินมีค่าเท่ากับ 0.878 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.70 (Cortina, 1993) สรุปได้ว่าแบบสอบถามมีระดับความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ดี

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์โดยทำหนังสือชี้แจงโครงการวิจัยและขั้นตอนการยินยอมให้ข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัยในคน แบบซองจดหมายติดแสตมป์ไปพร้อมกับแบบสอบถามเพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบกลับทางไปรษณีย์ ได้รับแบบสอบถามจากบุคคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีสหกรณ์ จำนวน 188 คน โดยมีอัตราตอบกลับร้อยละ 52.20 มากกว่าจำนวนตัวอย่างขั้นต่ำสำหรับการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง 10 เท่าของตัวแปรสังเกตได้ในการวิจัยครั้งนี้ 18 ตัวแปร เท่ากับ 180 ตัวอย่าง จึงเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์

(Hair et al., 2010) ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลและใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อใช้อธิบายข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง 2) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้วิธีการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) และการวิเคราะห์อิทธิพลด้วยวิธีการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis)

ผลการวิจัย

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 136 คน ร้อยละ 72.34 มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 90 คน ร้อยละ 47.87 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 139 คน ร้อยละ 73.94 วุฒิการศึกษาทางการบัญชี จำนวน 163 คน ร้อยละ 86.70 ตำแหน่งงานพนักงานบัญชีสหกรณ์ที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าบัญชี จำนวน 91 คน ร้อยละ 48.4 มีประสบการณ์ในการทำงาน 8 ปีไม่เกิน 10 ปี จำนวน 71 คน ร้อยละ 37.77 และสหกรณ์มีทุนดำเนินงานตั้งแต่ 5,000 ล้านบาทขึ้นไป 97 สหกรณ์ ร้อยละ 51.60 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและขนาดสหกรณ์

รายการ	รายละเอียดข้อคำถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	รวม	188	100.00
	ชาย	52	27.66
	หญิง	136	72.34
อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี	5	2.66
	30- 40 ปี	36	19.15
	41- 50 ปี	90	47.87
	51- 60 ปี	48	25.53
	มากกว่า 60 ปี	9	4.79
ระดับการศึกษา	ปริญญาตรี	139	73.94
	ปริญญาโท	28	14.89
	อื่น ๆ	21	11.17
วุฒิการศึกษา	ทางการบัญชี	163	86.70
	อื่น ๆ	25	13.30
ตำแหน่งงานในปัจจุบัน	พนักงานบัญชีที่ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าบัญชี	91	48.40
	ผู้จัดการ/หัวหน้างานบัญชี	76	40.43
	อื่น ๆ	21	11.17
ประสบการณ์ในการทำงาน	น้อยกว่า 2 ปี	18	9.57

รายการ	รายละเอียดข้อคำถาม	จำนวน	ร้อยละ
	2 ปีขึ้นไปไม่เกิน 5 ปี	9	4.79
	5 ปีขึ้นไปไม่เกิน 8 ปี	38	20.21
	8 ปีขึ้นไปไม่เกิน 10 ปี	71	37.77
	10 ปีขึ้นไป	52	27.66
ข้อมูลเกี่ยวกับสหกรณ์	ทุนดำเนินงานไม่เกิน 5,000 ล้านบาท	91	48.40
	ทุนดำเนินงานตั้งแต่ 5,000 ล้านบาท	97	51.60

2 ผลการประเมินโมเดลการวัด (Measurement Model)

การประเมินโมเดลการวัด พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานรายองค์ประกอบ (Standardized Solution: B) ของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวแปร มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงถึงตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงมีความตรงเชิงลู่เข้าอยู่ในเกณฑ์ดี เมื่อประเมินความเที่ยงของโมเดลการวัด โดยพิจารณาจากค่าความเที่ยงของตัวแปรแฝง (Construct reliability: CR) พบว่า อยู่ในเกณฑ์ดี โดยตัวแปรแฝงในโมเดลมีค่า CR ระหว่าง 0.759 – 0.881 ซึ่งมีค่ามากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 0.70 (Hair et al., 2010) แต่เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่ถูกต้อง (Average variance extracted: AVE:) พบว่า มีตัวแปรแฝง 4 ตัวแปรได้แก่ การบริหารจัดการฝ่ายบัญชี (AM) คุณลักษณะของระบบสารสนเทศ (ISF) ความโปร่งใสของข้อมูลสารสนเทศ (IST) และความสำเร็จด้านการเงิน (FS) มีค่า AVE เท่ากับ 0.650, 0.651, 0.703 และ 0.524 ตามลำดับ ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 0.50 (Fornell & Larcker, 1981) แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงเหล่านี้สามารถอธิบายความแปรปรวนได้อยู่ในเกณฑ์ดี ยกเว้นตัวแปรแฝงคุณภาพรายงานการเงิน (FRQ) มีค่า AVE เท่ากับ 0.475 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 0.50 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงนี้ อธิบายความแปรปรวนอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ผลการประเมินความเที่ยง โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ของแต่ละตัวแปรสังเกตได้ พบว่า ตัวแปรสังเกตได้จำนวน 18 ตัวแปร มีค่าอยู่ระหว่าง 0.718 – 0.901 สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ (Hair et al., 2010) ที่เสนอว่า ควรค่ามากกว่า 0.70 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้มีความเที่ยงอยู่ในเกณฑ์ดี ยกเว้นตัวแปรตัวแปรสังเกตได้ความน่าเชื่อถือ (ISF2) ความเป็นกลาง (FRQ2) และด้านต้นทุน (FS3) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.607 – 0.694 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 0.70 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 4 ตัวนี้ มีความเที่ยงอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ดังตารางที่ 2 ดังนั้นแบบจำลองโมเดลที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจึงเหมาะสมที่จะวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความตรงเชิงเหมือนและความเที่ยงของโมเดลการวัด

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	b_i	B	t	SE	α
AM CR=0.880 AVE=0.650	AM1: คานิยมรวม	0.506	0.680	10.207**	0.050	0.863
	AM2: รูปแบบการปฏิบัติงาน	0.573	0.876	14.598**	0.039	0.870
	AM3: กลยุทธ์การปฏิบัติงาน	0.594	0.918	15.695**	0.038	0.765
	AM4: การบริหารงานบุคคล	0.490	0.726	11.146**	0.044	0.776
ISF CR=0.881 AVE=0.651	ISF1: ความยืดหยุ่น	0.757	0.757	11.149**	0.068	0.739
	ISF2: ความน่าเชื่อถือ	0.884	0.884	14.505**	0.061	0.694
	ISF3: ความง่าย	0.891	0.891	14.313**	0.062	0.778
	ISF4: การบูรณาการ	0.675	0.675	10.170**	0.066	0.893
IST CR=0.874 AVE=0.703	IST1: การเปิดเผย	0.808	0.775	13.746**	0.059	0.895
	IST2: ความถูกต้อง	1.000 ^a	1.017 ^a	0.000** ^b	0.000 ^b	0.874
	IST3: ความชัดเจน	0.676	0.712	12.176**	0.055	0.607
FRQ CR=0.759 AVE=0.475	FRQ1: ความครบถ้วน	0.437	0.620	8.766**	0.050	0.895
	FRQ2: ความเป็นกลาง	0.075	0.547	3.158**	0.024	0.805
	FRQ3: ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ	0.555	0.862	12.654**	0.044	0.653
	FRQ4: ความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน	0.622	0.844	12.342**	0.050	0.867
FS CR=0.768 AVE=0.524	FS1: ด้านกำไร	0.513	0.817	13.252**	0.040	0.718
	FS2: ด้านรายได้	0.602	0.854	13.659**	0.044	0.901
	FS3: ด้านต้นทุน	0.531	0.836	13.246**	0.040	0.649

** p < 0.01; b_i คือ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ; B คือ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน; SE คือ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน; α คือ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค; a คือ ปรับค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่เกิน 1; b คือ ผู้วิจัยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้ (ความถูกต้อง: IST2) เพื่อคลายข้อจำกัดของตัวแปรสังเกตได้ที่มีเพียง 3 ตัวแปรในโมเดลการวัด

3. โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling)

ผลการวิเคราะห์สมการโครงสร้างด้วยโปรแกรม LISREL 10.20 พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-Square: χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 1.241 สอดคล้องกับเกณฑ์ของ Byrne (1998) ที่กำหนดไว้ว่าควรมีค่าไม่เกิน 2.00 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) และดัชนีวัดระดับความกลมกลืนปรับแก้แล้ว (Adjusted the Goodness of Fit Index: AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.936 และ 0.82 ตามลำดับ สอดคล้องกับเกณฑ์ของ Schumacker และ Lomax (2010) ที่เสนอแนะว่าค่าดัชนีทั้งสองควรมีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป และค่า AGFI มีค่า 0.882 ถือได้ว่าเข้าใกล้ 0.90 หากเทียบกับดัชนีความสอดคล้องอื่น ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized Root Mean Square Residual: SRMR) และรากกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA)

มีค่าเท่ากับ 0.041 และ 0.036 ตามลำดับ สอดคล้องกับเกณฑ์ของ Schumacker และ Lomax (2010) ที่เสนอว่าค่าดังกล่าวควรมีค่าน้อยกว่า 0.05 และดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index: CFI) มีค่าเท่ากับ 0.996 สอดคล้องกับเกณฑ์ของ Kline (2011) เสนอค่าที่เหมาะสมตั้งแต่ 0.95 ขึ้นไป ดังตารางที่ 3 และตารางที่ 4

ตารางที่ 3 ค่าดัชนีตรวจสอบความสอดคล้องและค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้าง

ดัชนีความกลมกลืน	เกณฑ์การพิจารณา	ก่อนปรับโมเดล		หลังปรับโมเดล	
		ค่า	การพิจารณา	ค่า	การพิจารณา
χ^2	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	422.47	ไม่ผ่าน	115.43	ผ่าน
P-value	P < 0.05	0.000	ไม่ผ่าน	0.057	ผ่าน
χ^2/df	< 2.00	NA	ไม่ผ่าน	1.241	ผ่าน
CFI	> 0.90	0.960	ผ่าน	0.996	ผ่าน
GFI	> 0.90	0.806	ไม่ผ่าน	0.936	ผ่าน
AGFI	> 0.90	0.737	ไม่ผ่าน	0.882	ผ่าน
SRMR	< 0.05	0.068	ไม่ผ่าน	0.041	ผ่าน
RMSEA	< 0.05	0.097	ไม่ผ่าน	0.036	ผ่าน

ตารางที่ 4 ขนาดอิทธิพลมาตรฐานของโมเดลสมการโครงสร้าง

ตัวแปรผล	R ²	ผลของอิทธิพล	ตัวแปรสาเหตุ			
			AM	ISF	IST	FRQ
IST ความโปร่งใสของข้อมูลสารสนเทศ	0.667	DE	-	0.817**	-	-
		IE	-	-	-	-
		TE	-	0.817**	-	-
FRQ คุณภาพรายงานทางการเงิน	0.685	DE	0.063**	0.569**	0.235**	-
		IE	-	0.192**	-	-
		TE	0.063**	0.761**	0.235**	-
FS ความสำเร็จด้านการเงิน	0.635	DE	0.046**	0.141**	0.036**	0.613**
		IE	0.038**	0.496**	0.144**	-
		TE	0.084**	0.637**	0.180**	0.613**

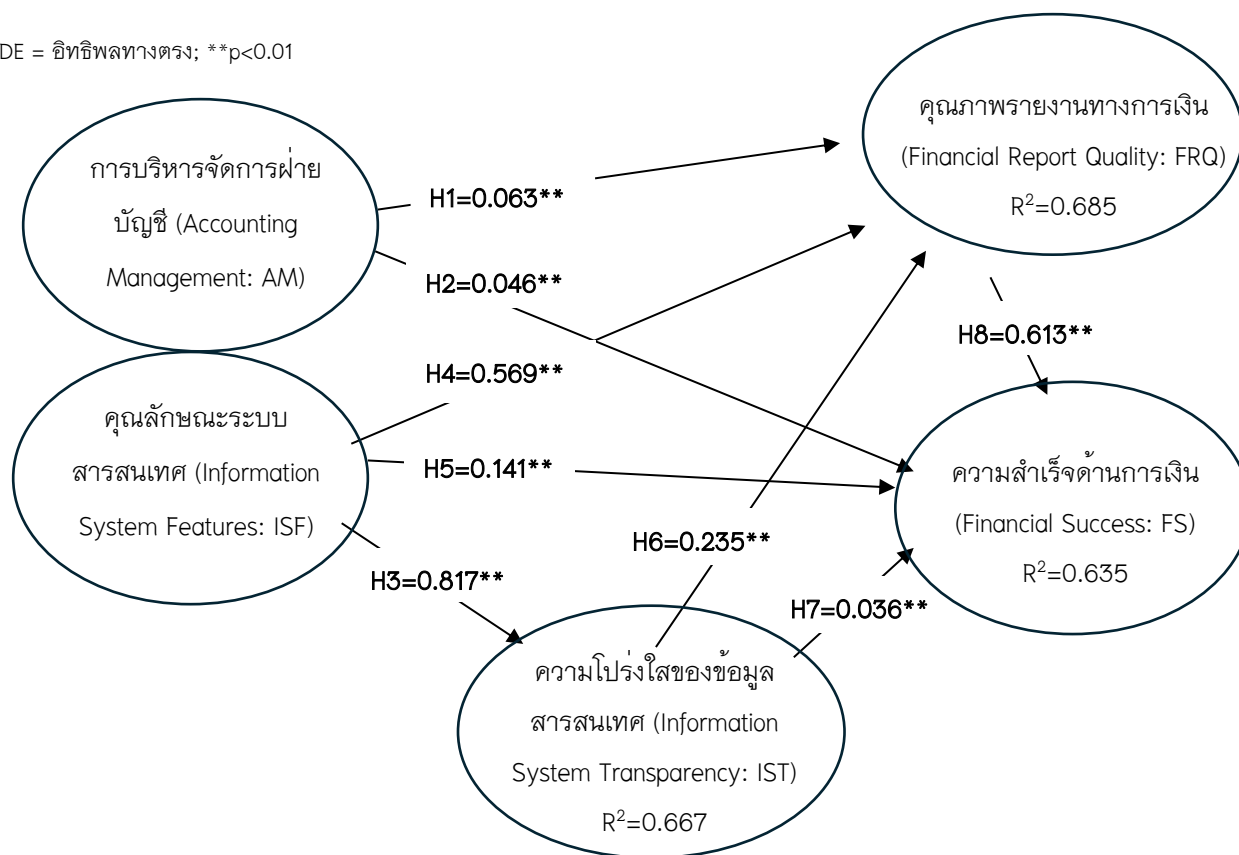
$\chi^2=115.43$, $df=93$, $\chi^2/df=1.241$, GFI=0.936, AGFI=0.882, CFI=0.996, SRMR=0.041, RMSEA=0.036
 DE = อิทธิพลทางตรง, IE = อิทธิพลทางอ้อม, TE = อิทธิพลรวม

จากตารางที่ 4 เมื่อพิจารณาจากขนาดอิทธิพลมาตรฐานของโมเดลสมการโครงสร้าง พบว่า ความโปร่งใสของข้อมูลสารสนเทศ (IST) ได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวกจากคุณลักษณะของระบบสารสนเทศ (ISF) มีขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.817 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2) เท่ากับร้อยละ 66.7 คุณภาพรายงานทางการเงิน (FRQ) ได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวกจากการบริหารจัดการฝ่ายบัญชี (AM) คุณลักษณะของระบบสารสนเทศ (ISF) และความโปร่งใสของข้อมูลสารสนเทศ (IST) มีขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.063, 0.569 และ 0.235 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากคุณลักษณะของระบบสารสนเทศ (ISF) มีขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.192 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2) เท่ากับร้อยละ 68.5 ความสำเร็จด้านการเงิน (FS) ได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวกจากการบริหารจัดการฝ่ายบัญชี (AM) คุณลักษณะของระบบสารสนเทศ (ISF) ความโปร่งใสของข้อมูลสารสนเทศ (IST) และคุณภาพรายงานทางการเงิน (FRQ) มีขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.046, 0.141, 0.036 และ 0.613 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากการบริหารจัดการฝ่ายบัญชี (AM) คุณลักษณะของระบบสารสนเทศ (ISF) ความโปร่งใสของข้อมูลสารสนเทศ (IST) มีขนาดอิทธิพลมาตรฐานเท่ากับ 0.038, 0.496 และ 0.144 ตามลำดับ โมเดลจากการวิจัยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ (R^2) เท่ากับร้อยละ 63.5 เมื่อพิจารณาผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยพบว่า สมมติฐานการวิจัยที่ 1-8 มีเส้นทางอิทธิพลที่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ดังตารางที่ 5 และภาพที่ 1

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย	เส้นทางอิทธิพล	ผลของอิทธิพล	ขนาดอิทธิพลมาตรฐาน	t	ทิศทาง	ผลการทดสอบ
H1	AM → FRQ	DE	0.063	2.439**	(+)	ยอมรับ
H2	AM → FS	DE	0.046	2.616**	(+)	ยอมรับ
H3	ISF → IST	DE	0.817	11.410**	(+)	ยอมรับ
H4	ISF → FRQ	DE	0.569	4.850**	(+)	ยอมรับ
H5	ISF → FS	DE	0.141	4.589**	(+)	ยอมรับ
H6	IST → FRQ	DE	0.235	2.332**	(+)	ยอมรับ
H7	IST → FS	DE	0.036	2.006**	(+)	ยอมรับ
H8	FRQ → FS	DE	0.613	5.408**	(+)	ยอมรับ

DE = อิทธิพลทางตรง; **p<0.01

ภาพที่ 1 ผลการทดสอบโมเดลสมการโครงสร้าง

สรุปและอภิปรายผล

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีประเด็นอภิปรายเพื่อความชัดเจนของผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. การบริหารจัดการฝ่ายบัญชี มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน หมายความว่า การส่งเสริมการบริหารจัดการฝ่ายบัญชีของสหกรณ์ให้มีกลยุทธ์ในการบริหารงานสามารถร่วมวางแผนและควบคุมการบริหารงานในสหกรณ์ให้แต่ละฝ่ายงานมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันระยะสั้นให้เป็นระยะยาว (Kaplan & Norton, 2000; Nurhayati et al., 2023) ตามทฤษฎีฐานทรัพยากร RBV ระบุว่า ทรัพยากรที่ดีและมีคุณค่าที่หายากขององค์กรเป็นสิ่งที่ทดแทนไม่ได้ ดังนั้นการบริหารจัดการฝ่ายบัญชีสนับสนุนค่านิยมร่วม และการจัดคนให้เหมาะสมกับงานและมีกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานสะท้อนถึงคุณภาพรายงานการเงินของธุรกิจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Saiful และ Hossain (2021) กล่าวว่า กระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพในฝ่ายบัญชี จะช่วยให้องค์กรสามารถติดตามสถานะทางการเงินได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นผู้บริหารสหกรณ์ควรส่งเสริมให้พนักงานฝ่ายบัญชีเพิ่มความรู้ความสามารถกับงานที่ได้รับมอบหมายจะทำให้งานมีคุณภาพและสำเร็จตามเป้าหมาย

2. คุณลักษณะของระบบสารสนเทศ มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความโปร่งใสของข้อมูลสารสนเทศ คุณภาพรายงานทางการเงิน และความสำเร็จด้านการเงิน ซึ่งหมายความว่า สหกรณ์ควรมุ่งเน้นและส่งเสริมคุณลักษณะของระบบสารสนเทศด้านความยืดหยุ่น ความน่าเชื่อถือ ความง่าย และการบูรณาการเข้ากับทุกระบบงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wijayanti et al. (2024) กล่าวว่า ความยืดหยุ่นของระบบสารสนเทศช่วยให้สามารถปรับตัวตามความต้องการที่เปลี่ยนแปลงขององค์กรได้อย่างรวดเร็ว และงานวิจัยของ Dateroad (2021) กล่าวว่า ความน่าเชื่อถือของระบบสารสนเทศช่วยสร้างความมั่นใจให้สมาชิกและผู้ใช้งานในการตัดสินใจทางธุรกิจ ความง่ายในการใช้งานช่วยลดความซับซ้อนในการปฏิบัติงานส่งผลให้เกิดการยอมรับและการใช้งานระบบได้อย่างแพร่หลาย ช่วยให้สหกรณ์สามารถตั้งเป้าหมายและบรรลุผลสำเร็จด้านการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ความโปร่งใสของข้อมูลสารสนเทศ มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อคุณภาพรายงานทางการเงิน และความสำเร็จด้านการเงิน หมายความว่า สหกรณ์ควรมุ่งเน้นให้ความสำคัญต่อความโปร่งใสของข้อมูลสารสนเทศเพิ่มความไว้วางใจของสมาชิกและผู้มีส่วนได้เสีย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ratanasongtham (2021) พบว่า การเปิดเผยข้อมูลมีความสำคัญต่อความโปร่งใสของข้อมูลสารสนเทศที่ช่วยให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญได้อย่างสะดวก และงานวิจัยของ Jungsuwadee et al. (2021) ที่ระบุว่า สหกรณ์ควรเปิดเผยข้อมูลด้วยความโปร่งใสทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการดำเนินงาน ด้านการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่ดี และการเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศด้วยความโปร่งใสจะสามารถอธิบายลักษณะการปฏิบัติและยกระดับการดำเนินงานของออมทรัพย์ขนาดใหญ่ได้ ดังนั้น ผู้บริหารฝ่ายบัญชีควรสนับสนุนทักษะทางเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีใหม่ให้ทันการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานฝ่ายบัญชีขององค์กรในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล เช่น RPA, blockchain และ AI (Saiful & Hossain, 2021)

4. คุณภาพรายงานทางการเงิน มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสำเร็จด้านการเงิน หมายความว่า คุณภาพรายงานทางการเงินที่ดีของสหกรณ์สามารถช่วยกรรมการ สมาชิกและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ในการตัดสินใจทางการเงินช่วยเพิ่มความสำเร็จด้านการเงินของสหกรณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Dechow et al. (2010) กล่าวว่า คุณภาพของรายงานทางการเงินที่มีความถูกต้องสูงช่วยให้การตัดสินใจทางการเงินขององค์กรมีประสิทธิภาพมากขึ้น งานวิจัยของ Klinsukhon และ Ussahawanitchakit (2016) กล่าวว่า การรายงานข้อมูลทางการเงินที่เชื่อถือได้เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นในตลาดทุน และความชัดเจนและโปร่งใสของข้อมูลช่วยลดความซับซ้อนและความสับสนในการใช้งานรายงานการเงิน นำไปสู่การเสริมสร้างสหกรณ์ให้เข้มแข็งและเป็นองค์กรสมรรถนะสูงจากการยกระดับขีดความสามารถเชิงธุรกิจสหกรณ์ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย (Cooperatives Promotion Department [CPD], 2022)

การบริหารจัดการฝ่ายบัญชี คุณลักษณะของระบบสารสนเทศ ความโปร่งใสของข้อมูลสารสนเทศ และคุณภาพรายงานทางการเงินร่วมกันส่งผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จด้านการเงินของสหกรณ์ ดังนั้น คณะกรรมการของสหกรณ์ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการบริหารจัดการฝ่ายบัญชี โดยพัฒนาทักษะและความสามารถของพนักงานบัญชี มุ่งเน้นการเปิดเผยข้อมูลด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการฝ่ายบัญชีจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการขับเคลื่อนสหกรณ์ท่ามกลางความท้าทายของบริบทการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสหกรณ์อย่างยั่งยืน (NCDC, 2022)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

ขยายขอบเขตไปยังหน่วยธุรกิจอื่น เช่น สหกรณ์การเกษตร ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทขนาดกลางและขนาดย่อม รัฐวิสาหกิจ และบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นต้น เพื่อนำข้อมูลจากการวัดความสำเร็จด้านการเงินที่เที่ยงตรง และพัฒนาวางแผนในการดำเนินธุรกิจแก่หน่วยงานอื่นได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากงานวิจัยนี้มีจำกัดกลุ่มตัวอย่างเพียงสหกรณ์ออมทรัพย์เท่านั้น อาจมีข้อจำกัดบางประการหากนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาชีพ

ผู้บริหารของสหกรณ์ควรปรับปรุงระเบียบการเงินการบัญชีของแต่ละสหกรณ์ให้เหมาะสม สนับสนุนให้งบประมาณการบริหารฝ่ายบัญชีด้วยการนำเทคโนโลยีประยุกต์ใช้กับธุรกิจสหกรณ์ เช่น RPA, Blockchain, AI และ EDP อย่างไรก็ตามสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดเล็กโดยเฉพาะสหกรณ์ที่มีทุนดำเนินงานไม่เกิน 5,000 ล้านบาท ยังขาดเงินทุนในการพัฒนา ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอแนะว่ากรมส่งเสริมสหกรณ์ หรือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ควรส่งเสริมเงินทุนหรืองบประมาณในการพัฒนาโปรแกรมระบบสารสนเทศและรายงานทางการเงินที่ทันสมัยมีการเชื่อมโยงธุรกิจออนไลน์หรือเทคโนโลยีดิจิทัล ตัวอย่างเช่น โปรแกรมระบบเงินให้กู้ยืมและรับชำระหนี้ทางออนไลน์ที่สามารถจัดทำเอกสารประกอบการลงบัญชี รายละเอียดการชำระหนี้ การคำนวณดอกเบี้ยและค่าปรับเงินให้กู้ และบันทึกรายการบัญชีโดยอัตโนมัติให้สหกรณ์ทั่วประเทศใช้ฟรีด้วยความสมัครใจเพื่อเพิ่มความสะดวกในการใช้งานให้กับสหกรณ์และสมาชิก และง่ายต่อการตรวจสอบหรือส่งเสริมสหกรณ์จากภาครัฐ และสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเนื้อหาเกี่ยวกับการบัญชีสหกรณ์หรือที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มเติมเนื้อหาข้างต้นในการสอนนักศึกษา หรือให้บริการวิชาการให้กับพนักงานสหกรณ์หรือบุคคลที่สนใจเกี่ยวกับการบัญชีสหกรณ์ทั่วไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การเลือกกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของสหกรณ์ออมทรัพย์ในการวิจัยครั้งนี้ อาจมีข้อจำกัดด้านความไม่เป็นตัวแทนของประชากรโดยรวม และอาจทำให้ผลลัพธ์การวิจัยไม่สะท้อนความคิดเห็นที่แม่นยำในข้อมูล และขนาดของสหกรณ์อาจมีผลด้านความแตกต่างของปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จด้านการเงินของสหกรณ์ ผู้ตอบแบบสอบถามของสหกรณ์ขนาดเล็ก จำนวน 91 คน และสหกรณ์ขนาดใหญ่ จำนวน 97 คน ยังมีไม่เพียงพอในการทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม (Multiple Group) เนื่องจากตัวอย่างขั้นต่ำต้องมีอย่างน้อย 180 ชุดในแต่ละกลุ่ม และประสบการณ์และตำแหน่งงานของผู้บริหารฝ่ายบัญชี ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปร้อยละ 27.66 และมีตำแหน่งงานระดับผู้จัดการ/หัวหน้างานบัญชีเพียงร้อยละ 40.43 ทำให้ผลการศึกษาในครั้งนี้ไม่ได้สะท้อนในเรื่องผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี มีผลต่อการบริหารฝ่ายบัญชีด้วยสารสนเทศของสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งอาจจะเป็นการศึกษาในอนาคตต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การปกป้องสิทธิ์ของผู้ถูกวิจัย การวิจัยนี้เป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ในฐานะบุคคลากรทางการบัญชีของสหกรณ์ ผู้วิจัยได้ยื่นขอผลการรับรองด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนมหาวิทยาลัยแม่โจ้เลขที่ MJUIRB No. HS013/67 ตามใบรับรองโครงการเลขที่ COA No. HS011/67

บรรณานุกรม

- Andri, R., Noviaty, K. D., Faizal, S. H., Joshua, O., & Carissa, A. U. (2024). Enhancement of Indonesia's blue economy sector through innovation and competitive advantage based on resource-based view theory. *Problems and Perspectives in Management*, 22(2), 165–181. doi:10.21511/ppm.22(2).2024.14
- Byrne, B. M. (1998). *Structural equation modeling with Lisrel, Prelis, and Simplis: Basic concepts, applications, and programming*. Psychology Press.
- Cooperative Auditing Department [CAD]. (2024). *The operations and financial report of non-agricultural cooperatives.2023*.
https://www.cad.go.th/ewtadmin/ewt/cadweb_org/download/statistic1/out_2_66.pdf [in Thai].
- Cooperatives Promotion Department [CPD]. (2022). *Knowledge management for creating stability in the savings cooperative system*. https://km.cpd.go.th/pdf-bin/pdf_6515606961.pdf [in Thai]
- Cortina, J. M. (1993). What is coefficient alpha? An examination of theory and applications. *Journal of Applied Psychology*, 78(1), 98–104. <https://doi.org/10.1037/0021-9010.78.1.98>
- Dateroad, C. (2021). Financial stability ratio analysis of Udon Thani Rajabhat University Savings and Credit Coopertive Limited. *Journal of Management Science Udon Thani Rajabhat University*, 3(6), 73–87. <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/MSJournal/article/view/2962/2156> [in Thai]
- Dechow, P., Ge, W., & Schrand, C. (2010). Understanding earnings quality: A review of the proxies, their determinants and their consequences. *Journal of Accounting and Economics*, 50(2), 344–401. doi:<https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2010.09.001>
- Fornell, C., & Larcker, D. F. (1981). Evaluating Structural Equation Models with Unobservable Variables and Measurement Error. *Journal of Marketing Research*, 18(1), 39–50. doi:10.2307/3151312

- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis* (7th ed.). Prentice Hall.
- Jungsuwadee, K., Khamphom, P., Thongprasert, N., Chotiwanich, P., Porncharoen, A., & Harasarn, A. (2021). Development of transparency and disclosure indicators for large savings cooperatives in the lower northeastern region. *Journal of MCU Ubon Review*, 7(1), 491–508. [in Thai]
- Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (2000). *The strategy-focused organization: How balanced scorecard companies thrive in the new business environment*. Harvard Business School Press.
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling* (3rd ed.). Guilford Press.
- Klinsukhon, S., & Ussahawanitchakit, P. (2016). Accounting information transparency and decision making effectiveness: Evidence from financial businesses in Thailand. *The Business and Management Review*, 7(5), 112–120. https://cberuk.org/cdn/conference_proceedings/conference_55703.pdf
- Maria, S., Darma, D. C., & Nurfadillah, M. (2019). The factors that affect toward performance and cooperative success. *Archives of Business Research*, 7(12), 219–232.
doi:10.14738/abr.712.7563
- Moha, H. H., & Mohammad, A. I. (2018). A review of performance measurement indicators in co-operatives. *International Journal of Accounting Finance and Business*, 3(7), 83–92.
<https://academicinspired.com/ijafb/article/view/63>
- National Cooperative Development Committee [NCDC]. (2022). *The 5th cooperative development plan (2023–2027)*. https://phichit.web.cpd.go.th/content_page/item/201-phaen-phathnakar-shkrn-chbab-thi-5-ph-s-2566-2570.html [in Thai]
- Nurhayati, N., Hartanto, R., Paramita, I., Sofianty, D., & Ali, Q. (2023). The predictors of the quality of accounting information system: Do big data analytics moderate this conventional linkage? *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 9(3), 1–11.
doi:<https://doi.org/10.1016/j.joitmc.2023.100105>

- Patmore, G., Balhave, N., & Marjanovic, O. (2023). Business Co-operatives in Australia: “Unlikely Soil for a Co-operative Movement.” *Enterprise & Society*, 24(1), 149–173.
doi:10.1017/eso.2021.27
- Phrasitbureerak, P., & Laohamethanee, W. (2022). Causal Relationship Among Professional Interpersonal Relationship Skills, Technological Adaption Competency, and Goal Achievement Efficiency of Chief Financial Officers of Companies Listed in the Stock Exchange of Thailand. *Journal of modern management science*, 15(1), 1–16.
<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMMS/article/view/255344/174320> [in Thai]
- Ratanasongtham, W. (2021). Impact of best management accounting practice on operational excellence outstanding, decision making effectiveness and sustainable business growth of auto parts businesses in Thailand. *Journal of Accountancy and Management*, 13(3), 210–228. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/mbs/article/view/250970> [in Thai]
- Saiful, M. S., & Hossain, D. M. (2021). Management accounting in the era of digitalization. *The Journal of Industrial Distribution & Business*, 12(11), 1–8.
<http://dx.doi.org/10.13106/jidb.2021.vol12.no11.1>
- Sangkaew, P., Suphachin, R. , & Chalomklang, C. (2024, July 18-19). Using of cooperative law for auditing of cooperative: perspective of the cooperative auditor [Paper presentation]. *The 4th National and International Conference on Cooperatives and Social Enterprises: “Advancing Sustainable Development: Empowering Cooperatives and Social Enterprises for Global Impact”* (pp. 16-23). Kasetsart University, Bangkok.
- Schumacker, R. E., & Lomax, R. G. (2010). *A beginner’s guide to structural equation modeling* (3rd ed.). Lawrence Erlbaum.
- Sudsomboon, S., & Sumritsakun, C. (2017). The influence of modern accounting system on organization management efficiency: Case study of SMEs in Thailand. *Journal of Modern Management Science*, 10(2), 142–154. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMMS/article/view/214530/149362> [in Thai]

Trat Provincial Cooperative Office, Cooperative Promotion Department 1. (2022). *Knowledge management on stabilizing savings cooperatives*. https://km.cpd.go.th/pdf-bin/pdf_6515606961.pdf [in Thai]

Wijayanti, P., Mohamed, I. S., & Daud, D. (2024). Computerized accounting information systems: An application of task technology fit model for microfinance. *International Journal of Information Management Data Insights*, 4(1), 1–15.
doi:<https://doi.org/10.1016/j.ijime.2024.100224>